

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt Ljubljana

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrletje 660 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 5. aprila 1924.

Telefon štev. 552

STEV. 42.

Dr. F. R.

Likvidacija oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani in določitev ministrske kompetence.

V »Trgovskem listu« št. 8 z dne 17. januarja 1924 je bila razprava o nameravani ukinitvi oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani in o možnostih glede dodelitve agend med oblastno upravo v Ljubljani in Mariboru na eni strani in med ministrstvom za trgovino in industrijo na drugi strani. Naše gospodarske kroge bo sedaj gotovo zanimala vest, da je minister za trgovino in industrijo na podstavi sklepa ministrskega sveta z dne 15. februarja 1924 izdal naredbu o likvidaciji ministrskih oddelkov v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Splitu. Likvidacija se ima izvršiti do 30. aprila 1924.

Po tej naredbi se velikima županoma v Ljubljani in Mariboru priključiti obrtni referat, t. j. izvrševanje obrtnega reda in drugih obrtno obratovanih uravnajočih predpisov v II. instanci, dočim so ministrstvu pridržani naslednji posli:

1. Podelitev koncesij za letne in mesečne sejme in odobritev njih premeštitev.
2. Končna odobritev za zgradbe industrijskih in tvorniških podjetij in nadzorstvo nad njimi.
3. Podelitev koncesij za javna skladišča.
4. Odobritev za ustanovitev delniških družb in zavarovalnic, hranilnic, kreditnih in gospodarskih zadrug, nadzor nad njimi in postavitev državnih komisarjev.
5. Dovolitev, da smejo inozemske delniške družbe in zavarovalnice osnovati podružnice v tuzemstvu, in nadzor nad njimi.
6. Posli glede ustanovitve in nadziranja borz.
7. Posli glede ustanovitve in nadzorstva nad trgovskimi in obrtniški zbornicami.
8. Trgovsko in obrtno šolstvo in gospodinjstva šole obrtnega pravca.
9. Uprava in nadzor poslov glede kontrole mer in preizkušnje čistine dragocenih kovin.
10. Posli glede pospeševanja obrti in domače industrije (špeciialno preko urada za pospeševanje obrti in osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani).
11. Uprava zakladov in fondov za pospeševanje trgovine in obrti in nadzor nad njimi.
12. Posli glede tujskega in turistovskega prometa.
13. Reševanje prizivov v II. instanci o predmetih, kjer so pokrajinska oblastva določala v I. instanci, in reševanje prizivov v III. instanci o predmetih, kjer so sreski poglavarji odločali v I. in pokrajinska oblastva v II. instanci, vse to v slučajih, v katerih je priziv na ministrstvo po zakonu dopuščen.

Potemtakem bo od 1. maja t. l. dalje vse navedene posle, kolikor jih je dosedaj opravljal ljubljanski ministrski oddelček, reševalo ministrstvo samo. V glavnem si ministrstvo pridržuje vse važnejše koncesijske zadeve. Pri trgovinskem in obrtnem šolstvu se bo menda našel izhod, da se bodo tekoči administrativni posli in tudi denarna nakazila za stvarne potrebe izvrševali začasno v Ljubljani za obe oblasti.

Nekaj popolnoma novega pa je, da se ministrski kompetenci pridružujejo tudi posli, za katere so po besedilu v Sloveniji veljavnih zakonitih predpisov pristojna podrejena obrtna oblastva, kakor za podelitev koncesij za letne sejme obrtna oblastva II. stopnje in za odobritev zgradb industrijskih podjetij obrtna oblastva I. stopnje, višje instance pa le v slučaju priziva.

Prizadevanja ministrstva za trgovino in industrijo, da si pridobi odločilen vpliv na ustanovitev in gradbe novih industrijskih podjetij zlasti v Sloveniji, trajajo že nekaj časa. V enega zadnjih načrtov zakona o proračunskih dvanajstih se je spravila tozadevna določba, ki pa vsled odpora prečanskih industrijskih organizacij ni postala zakon. Sicer so nam finančni zakoni prinesli že marsikatera presenečenja.

Dosedaj je ministrstvo odločalo le o principielni pripustitvi inozemcev k izvrševanju trgovskih in obrtnih poslov in k obratovanju industrijskih podjetij. Sedaj pa ob izvedbi zakona o obči državni upravi (Ur. l. 49/1922) je ministrstvo za trgovino in industrijo dobilo priliko, da povodom prenosa poslov pokrajinskih ministrskih oddelkov na ministrstvo in oblastne uprave uveljavi določbo člena 10 g) uredbe o organizaciji ministrstva za trgovino in industrijo (Ur. l. 128/1919), ki se glasi: Naloga industrijsko-obrtnega oddelka je (med drugim): »da pregleduje in preizkuša zgrajene tvorniške naprave ter izdeluje definitivna dovolila za pričetek obratovanja«.

Po srbskem zakonu o radnjama (obrnem redu) je namreč odobritev vseh obrtnih naprav v smislu III. poglavja v Sloveniji veljavnega obrtnega reda pridržana ministrstvu za narodno gospodarstvo (sedaj ministrstvu za trgovino in industrijo); nižja instanca izvrši samo v zakonu predpisani postopek, med drugim tudi lokalni ogled, spis se pa predloži potem ministrstvu v končno odločitev.

Vsled uvodoma navedene ministrske odredbe naj bi veljalo isto od 1. maja t. l. dalje za industrijska in tvorniška podjetja, ki se bodo osnovala v ljubljanski in mariborski oblasti. Priziv zoper odklonilno ministrsko odločbo bi bil potem mogoč le še na upravno sodišče, t. j. na državni svet v Beogradu. Pojem »industrijsko« podjetje ni jasen in je lahko zelo elastičen; zgoraj citirana določba uredbe o ustrojstvu ministrstva za trgovino in industrijo pa govori le o »tvorniških« napravah.

Glede sejmov je ministrska kompetenca predvidena v čl. 8 uredbe o ustrojstvu ministrstva za trgovino in industrijo, dasiravno pristojnost ministrstva za podelitev koncesij ni jasno izražena, in se bodo tudi ti spisi predlagali ministrstvu v rešitev v I. instanci.

Tu bi bilo omeniti, da ureditev teh novih kompetenc, ki so bile primerne za malo agrarno Srbijo, niso pa za veliko Jugoslavijo, ni povsem v skladu s čl. 18 zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih, ki v upravnem postopku predvideva v obče dve instanci.

Ministrskemu referentu se je pri določanju kompetenc pripetil lapsus,

da je spravljal v pristojnost ministrstva za trgovino in industrijo tudi »odobritev za ustanovitev kreditnih in gospodarskih zadrug in nadzor nad njimi«, kar je v nasprotju z zakonom o pridobitnih in gospodarskih združenjih, ki je v Sloveniji še v veljavi.

Omenja se še, da se bodo v smislu navedene ministrske odredbe morale v Sloveniji obstoječe strokovne obrtne zadruge preosnovati po oblastih, ker nadzorstvo nad poslovanjem zadrug, ki pritiče sreskim poglavarjem na sedežu zadrug, ne bo moglo segati v področje druge oblasti.

Naša ministrstva bodo imela po izvedbi zakona o obči upravi in po likvidaciji pokrajinskih uprav obilico novih poslov, ki so jih sedaj izvrševala pokrajinska in okrajna oblastva. Saj celo gostilniške in kavarniške koncesije (takozvane krajevne pravice) podeljuje ministrstvo za notranje zadeve. Vsaka moderna državna uprava zasleduje tendenco, da se centralna oblastva kolikor mogoče razbremene, da se morejo posvetiti svojim praviim nalogam, ki jih imajo kot vrhovne upravne instance. Pri nas je ravno narobe. Remedura v teh pogle-

dih bi bila pač mogoča pri obravnavi načrta zakona o vrhovni državni upravi v narodni skupščini, odnosno povodom uzakonitve sedanjih začasnih uredb o ustrojstvu ministrstev. Vendar za to zaenkrat ni mnogo izgleda ob obstoječi tendenci za centralizacijo vseh važnejših upravnih poslov.

Centrala bo imela, kakor vidimo, odslej v svojih rokah vso moč v gospodarskih stvareh. Če se bo ta moč porabljala objektivno in pravično, bo lahko dobro vse. Če se bo pa morda pri tem favoriziralo gotove dele države, druge pa zapostavljalo, posledice seveda ne bodo izostale. Slovenija, ki je za Jugoslavijo ravno tako potrebna, kakor recimo Banat ali Bosna, je predvsem industrijska pokrajina ter se more z ozirom na njene vodne sile, na domači premog in porabnost delavskih moči razvijati le v tem pravcu, in to posebno, ker je lastna poljedelska produkcija nezadostna. Ako bo kdo hotel iz izvestnih razlogov ovirati ta naravni razvoj, se ga bo moralo smatrati za neprijatelja slovenskega ljudstva, ki hoče delati in ima voljo za gospodarski napredek.

Davčna varščina ob izvozu in uvozu blaga.

Izvozniki in uvozniki plačujejo ob carinjenju blaga poleg carine tudi 2% davčno varščino od deklarativne vrednosti blaga, ako se ne izkažejo s potrdilom davčnega urada, da so plačali davek za preteklo in za vsa prošla četrtletja tekočega leta. Domačim izvoznikom in uvoznikom se eventualno pobrana varščina zaračuni pri pristojnem davčnem uradu na račun njihovih davkov, varščina, katero plačajo inozemci ali osebe, katerim davek ni predpisan, se pa odpremi osrednji državni blagajni. Varščina ima torej v prvi vrsti namen, da zavaruje davek pri onih izvoznikih in uvoznikih, ki ne plačujejo v tuzemstvu davkov, dasi se, če ne redno pa vsaj od slučajja do slučajja bavijo z uvozom in izvozom. Legitimna trgovina ne občuti plačila te varščine, ker v redu plačuje predpisane davke; ako se pa v izrednem primeru ne more izkazati z dokazilom o plačanem davku, in je primorana plačati davščino, se varščina itak zaračuni kot davčno plačilo pri pristojnem davčnem uradu.

Varščino bi morali plačevati tudi tuzemci, dasi plačujejo v tuzemstvu davke, ako jim davek ni predpisan od obrti, v čigar stroko spada izvoženo ali uvoženo blago. Vendar pa tuzemci, še bolj pa inozemci izigravajo davčno varščino: tuzemci s tem, da se izkažejo s potrdilom o plačanem davku brez označbe, ali so plačali davek tudi od obrti, v katero spada uvoženo ali izvoženo blago, inozemci pa se v tem oziru poslužujejo najrajši posrednikov ali drugih tuzemskih firm, da se ognejo plačilu varščine. Mnogo inozemskih firm sporoči carinskemu posredniku, da so blago pripeljale za kako znano domačo veletrgovino. Posrednik seveda deklarira blago na naslov dotičnega domačega veletrgovca in carinarnica, ki ji je znano, katere veletrgovine so v zadnjem času predložile potrdila o plačanem davku, v takem primeru ne zahteva vedno potrdila o plačanem davku. Še večkrat pa se zgodi, da posrednik deklarira blago na lastno ime in pokaže ob carinjenju potrdilo, da je plačal njemu predpisani davek, dasi ocarinjeno blago ni niti njegova lastnina, ampak inozemskega uvoznika.

Organizacije in korporacije pridobitnih slojev so že opetovano opozar-

jale merodajne faktorje na potrebo, da se prepreči izigravanje navedbe, ki odreja pobiranje davčne varščine, da se omogoči ali vsaj oteži inozemska trgovina, ki ne plačuje v tuzemstvu davkov. Med drugimi se je z načinom pobiranja te varščine v novembru lanskega leta pečala tudi Trgovska in obrtniški zbornica za Slovenijo in naprosila med drugimi tudi generalno direkcijo neposrednih davkov, da ukrene, kar je potrebno, da se za bodočnost prepreči katerekoli zlorabe ali izigravanja pri pobiranju davčne varščine.

Na opetovane pritožbe je generalna direkcija neposrednih davkov z dopisom z dne 19. marca t. l. št. 4892 opozorila generalno direkcijo carin, da se čim bolj množijo primeri, da posamezni carinski posredniki pri svojem poslovanju na račun svojih naročnikov v deklaracijah ne navaajajo imena in kraja svojih naročnikov, ampak vpišujejo v deklaracijo le lastno ime, kakor da bi bili sami lastniki blaga, katerega prijavljajo za carinjenje. Iz tega razloga je generalna direkcija carin naročila carinarnicam:

1. Da se najtočneje ravnajo po določbi gospodarsko-finančnega komiteja ministrov št. 8827 od 6. junija 1920, ki se glasi: »Vse carinarnice pobirajo poleg rednih uvoznih in izvoznih carin še 2% od vrednosti varščine od vseh oseb, ki ne dokažejo, da so izvozniki ali uvozniki obrat prijavitve pristojnemu davčnemu oblastvu za odmero davkov in davek za vstrezni čas tudi plačale.«

2. Da pri vsaki ekspediciji blaga, pri kateri carinski posredniki prijavljajo blago za carinjenje, pazijo, da ti poleg svojega imena označijo v deklaracijah tudi ime svojih pooblastilodajalcev in kraj njihovega izvozniškega ali uvozniškega obratovanja.

3. V primerih pa, v katerih carinski posredniki ne prijavijo podatkov o svojih pooblastilodajalcev v smislu prejšnjega odstavka, naj carinarnica smatra, da uvoz ali izvoz blaga opravlja carinski posredniki na svoje ime. V teh primerih naj se zahteva od njih: a) potrdilo o plačanem davku za uvozniško in izvozniško obratovanje; b) ali pa takojšnje plačilo 2% varščine od deklarativne vrednosti blaga.

Carinarnice so zavezane, da osebno pazijo na tekst davčnega potrdila, katerega predložijo carinski posredniki. Za zadosten dokaz se smatrajo le ona potrdila, ki se glase na plačilo davka od uvoznškega ali izvoznškega obrta. Potrdila, ki se glase edino na plačilo davka od carinske posredniškega poslovanja, carinarnice ne smejo upoštevati. Posredniki morajo v takem primeru brezpogojno plačati 2% davčno varščino, ki se zaračuni v prid osrednje državne blagajnice.

Določila o pogojih za pobiranje 2% državne varščine so s tem izdatno po-

ostrena, vendar pa izigravanje še ni v polnem obsegu izključeno. Po našem mnenju bi se izigravanje davčnih potrdil izdatno otežilo, ako bi se v bodoče ne izdajala potrdila s splošnim besedilom, da je ta ali oni plačal vse predpisane davke, ampak naj bi se v bodoče v potrdilih izrecno navedlo, od kakšnega obrta plačuje uvoznik tuzemske davke, da more carinarnica v primerih, v katerih bi izvoženo blago ne spadalo v stroko obdačenega obrta, kljub plačilu ostalih davkov pobrati davčno varščino v korist osrednje državne blagajnice.

Nedopustno postopanje železničarskega konsuma v Mariboru.

(Dopis iz Maribora.)

Mariborski trgovski krogi se že delj časa brezuspešno pritožujejo proti nedopustnemu postopanju železničarskega konsuma. Poizvedbe so ugotovile, da prodaja železničarsko živilsko skladišče v Frankopanovi ulici blago ne samo članom-železničarjem, ampak tudi nečlanom, malim trgovcem in celo vojaštvu, ki ga odvažajo iz skladišča kar z vozovi. Da si razširi svoje poslovanje, je ustanovilo imenovano skladišče na Meljski cesti podružnico, kjer se prodaja blago na drobno vsakomur, kdor hoče tamkaj kupovati, bodisi kmet, delavec, obrtnik, mlekarice, vojaki ali kdorkoli. Da privabi ta podružnica kolikor mogoče mnogo ljudi, so dali razobesiti na 60 korakov od prodajalne oddaljene prometni ulici, pri vratih velik cenik na lesenih tabli, seveda ne za svoje člane, temveč za tuje ljudi, ki bi brez tega le težko našli prodajalno. Da je tu namen, ki ga zasleduje s tem konsum, jasen, spričuje že to, da nima cenik nikake pripombe, da se prodaja samo proti legitimaciji. Umevno je, da so cene v tem konsumu nekoliko nižje kot pri trgovcih, ker konsum ne plačuje nikakih davkov in ima tudi pri transportu blaga nižje tarife ter je vsakomur dana prilika, si po nekoliko nižjih cenah kriti svoje potrebščine. Poslovodja skladišča se izgovarja s tem, da se onih odjemalcev, ki plačujejo vzeto blago sproti

brez nabavnih knjižic, ne da kontrolirati, zahtevamo pa, da se blago sme oddajati samo na podlagi vpisa v nabavno knjižico, ne pa prosto proti gotovini.

Dasi so se storili pri merodajni obrtni oblasti za odpravo tega škandaloznega postopanja potrebni koraki, protestira mariborsko trgovstvo proti tej nedopustni konkurenci tudi tem potom najodločneje in zahteva, da se poslovanje imenovane podružnice na Meljski cesti takoj prepove, kajti za železničarje je popolnoma zadostovalo živilsko skladišče v Frankopanovi ulici še takrat, ko je imelo mnogo večji delokrog, tembolj mora zadostovati tudi sedaj pri zmanjšanem delokrogu in prometu, ako se drži v svojih mejah in oddaja blago samo članom-železničarjem. Upamo, da se bo za to zadevo zanimala tudi davčna oblast.

Trgovstvo nikakor noče otežiti potrebnim železničarjem cenejši nakup življenjskih potrebščin in tudi nima ničesar proti ustanovi kot taki, toda, da bi ta ustanova, ki je iz humanitarnih razlogov oproščena vseh davščin, poslovala v tako veliko škodo legalni trgovini, ki mora nositi ogromna davčna bremena, tega trgovstvo pod nikakim pogojem ne bo trpelo in pričakuje, da bo davčna oblast ukrenila nemudoma potrebno, da se te nezakonitosti odpravijo.

Za odpravo točarinske takse.

(Nujni predlog zborničnega svetnika g. E. Franchetti-ja v seji združenih odsekov Trgovske in obrtniške zbornice, dne 28. marca 1924.)

S postavko 62. taksne tarife k zakonu o taksah in pristojbinah se je ne le gostilničarskim obrtom, ampak tudi drugim točilcem pijač naložila obetna nova obremenitev, ki spričo svoje izmere presega plačilno zmožnost točilcev pijač. Obetnost obremenitve se kaže osebno v pokrajinah, v katerih se pobira trošarina na vino in žganje. Med te pokrajine spada tudi Slovenija, ki je v proračunski dobi od 1. avgusta 1922. do 30. junija 1923. samo na trošarini na vino plačala 13 milijonov 923.754 Din, dočim so vse druge pokrajine plačale na specialnih trošarinah v isti dobi le 21.461.911 dinarjev. Obremenitev točilcev pijač v pokrajinah, v katerih se pobira trošarina na vino in žganje, je tem občutnejša, ker je s pobiranjem zvezana stroga trošarinska kontrola.

Pobiranje točarinske takse je stvarno utemeljena le v onih pokrajinah, v katerih se ne pobira trošarina na vino in žganje, pa še v teh edino pod pogojem, da nadomestuje trošarino na žganje in vino. Nikakor pa ni pravično, da se za pokrajine, ki ne plačujejo specialnih trošarin, namenjeno točarinsko takso hoče pobirati tudi v ostalih pokrajinah, ki imajo ravno za točanje žganja in vina specialne dajatve, a se teh dajatev hkratu ne ukine, ampak se jih hoče pobirati še naprej.

S tem se ustvarja v dajatvah neenakomernost med posameznimi pokrajinami, ki ni v skladu s čl. 116. ustave, ki določa, da je davčna obveznost splošna in da so vse državne davščine enake za vso državo.

Da se ta neenakomernost odpravi, predlagam, Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo opozori na njo

ministra financ in vse merodajne faktorje in jih naprosi, da se pobiranje točarinske takse na vino in žganje, ukine, dokler se ne proširi pobiranje trošarine na žganje in vino na vso državo in na ta način vsaj v materijelnem oziru izenači dajatve točilcev v vseh pokrajinah naše države.

Sanacijski budžet Madžarske.

Svet društva narodov je v prošlem mesecu, kakor smo poročali svoječasno v našem listu, izdelal v svrhu sanacije Madžarske program, ki je obstojal iz dveh delov, iz »političnega« in »gospodarskega«. Podrobno izdelavo slednjega je imela nalogo izvršiti madžarska vlada sama. Kakor poročajo iz Budimpešte, je sedaj izdelan »osnutek zakona o obnovi ravnovesja državnega gospodarstva« in »osnutek o ustanovitvi ogrske narodne banke«.

Gre za finančni, odnosno pravilnejše gospodarski načrt za čas od 1. januarja 1924 do junija 1926. Za to dobo je proračunan celoten deficit na 238 milijonov zlatih kron, ki naj ga krije inozemsko posojilo v znesku 250 milijonov zlatih kron. Dočim znašajo danes dohodki 165.6 milijonov, izdatki pa 241.2 milijonov zlatih kron, se imajo koncem sanacijske periode zvišati dohodki na 400.5 milijonov, izdatki pa na 387 milijonov zlatih kron, tako da bo znašal pribitek 13 milijonov zlatih kron. Pri 8 milijonih prebivalcev znaša po tem načrtu obdačenje na glavo 50 zlatih kron napram 48 predvojnemu odnosno 24 zlatim kronam proračuna 1922/23.

Prihranki bi se imeli doseči z redukcijo uradništva za 15.000 glav, z odpravo in skrčenjem nepotrebnih uradov, z racionalnejšo upravo državnih podjetij, ki naj bi se prepustila po potrebi privatni eksploataciji. Odločilen pa naj bi bil finančni efekt z zvišanjem dohodkov na davkih.

Koncem sanacijske periode imajo donošati direktni davki 156 milij. zl. K, indirektni pa 241 milijonov, torej skupno okroglo 400 milijonov zlatih kron. Značilno je, da je svoječasno najdonosnejši zemljiški davek po novem načrtu med višje davčnih dohodkov potisnjen v ozadje s svojimi 33 milijoni zl. K. Prvenstvo ima dohodninski, premoženjski davek (60 milijonov), hišni davek in udeležba države na najemninskih davkih ima vreči 55 milijonov zl. K, družbeni davek 8 milijonov. Značilno je, da mora mestna hišna posest, ki tvori v primeru s podeželno zemljiško posestjo le razmeroma zelo majhen del madžarskega narodnega premoženja, plačati več davkov, kakor pa glavni vir narodovih dohodkov. Še bolj kričeče je razmerje med indirektnimi davki in pristojbinami pa direktnimi dajatvami. Med neposrednimi dajatvami je na prvem mestu prometni davek s svojimi 65 milijoni zl. K ob koncu sanacijske dobe. Dohodki iz pristojbin in konsumnih davkov bodo znesli 48 milijonov zl. K, carinski dohodki 40 milijonov, tobačni monopol 32.5 milijonov zlatih kron.

Vsi ti ukrepi imajo namen, da spravijo proračunani deficit prvega sanacijskega leta v znesku 175 milijonov zl. K na prebitok 13 milijonov zl. K koncem sanacijske dobe. Celotna slika triletnega finančnega načrta kaže, da ima v mnogo manjši meri tendenco omejitve državnih izdatkov, kakor pa povznanje državnih dohodkov. Ogrskemu davkoplačevalcu bodo naložena ogromna davčna bremena. Bodočnost bo pokazala, če Madžarska zmore ta bremena.

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Taka šola bi pospeševala otvoritev tovarn v krajih trgovine in večjo delavnost pri izdelovanju sukna, katerega se izdelava okoli 200.000 m na leto, kakor so tkalske šole v Leskovcu in Užu pospešile otvoritev tamošnjih tovarn. Tako zaradi hišne industrije, kakor zaradi 15 delavnic s 75 statvami in 40 delavkami, ki izdelujejo srbsko platno za prodajo in po naročilu, trebalo bi poleg te šole ustanoviti tudi šolo za tkanje bombaža in volne na statvah na ročni in mehanični način in za apretiranje tkanin ter za tkanje gotovih imitacij pirotskih preprog. Ureditev bi stala okoli 30.000 Din. V šoli bi se preizkusili posamezni predmeti, ki bi se uvedli pri izdelovanju hišne in obrtniške industrije, predvsem predmeti, ki se izdelujejo tudi na zapadu na roko. Taka šola bi bila prva v Srbiji, spada pa v vrsto neodložljivih pogojev za razvitik tekstilne industrije. Služila bi za izobrazbo dobrih srbskih mojstrov, katerih še v naših tovarnah nimamo, pa tudi za nadaljno izobrazbo mojstrov za nove potrebe. Za šolo bi bil potreben parni stroj 60 HP s kotlom, ki bi stal okoli 30.000 Din.

V dosego strokovnjaškega izdelovanja preprog v Pirotu bi bilo tudi potrebno, da se na šoli otvori tečaj za prostoročno risanje in risanje patronov na preprogah po črtežu. V šoli naj bi bile nameščene tudi velike statve za izdelovanje preprog do 16 metrov širine. Tečaj bi vodil zasebni strokovnjak, ki bi bil v položaju, da s pomočjo na šoli izvežbanih delavcev in delavk preprogarstvo povzdigne v nove smernice, ker so delavci in delavke največji iznajditelji glede barvanja v preprogarški industriji. Delavke bi v Pirotu izdelovale preproge po rzbah, a ker jih vedno več dela vzajemno, bi ena drugo učile. S tem bi se uvedlo izdelovanje perzijskih preprog, ki se boljše plačujejo.

Tako izobražene delavke bi bile v položaju, da dvignejo dneve za gladke in kosmate preproge, eventualno na dvojno dosedanje izmero. To bi imelo za posledico da bi se posvetile preprogarstvu tudi delavke, ki se ga sedaj ogibljuje in se bavijo rajše s krojaštvom. Pirotске preprogarke bi na ta način izdelovale dražje preproge, a cenejše preproge naj bi se iz-

delovale v pirotskih vaseh. Celotna industrija šole z zgradbo vred bi veljala 200.000 Din. V šoli bi se moral ustanoviti tudi preprogarški muzej, ki je jako potreben, ker ga nimamo niti za domače, niti za inozemske izdelke.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Italijansko-jugoslovanska trgovinska zbornica v Trstu. Dne 15. t. m. se bo vršil občni zbor tržaške italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice, kateremu bo pripravljali odbor predložil izgotovljena pravila. Iz pravil posnemamo, da je zbornici namen pospeševati razvoj italijansko-jugoslovanskih odnošajev trgovinske, industrijske in finančne narave, ter biti trgovskim krogom in v prvi vrsti svojim članom v moralno oporo in na razpolago za informacije in nasvete. Zbornica bo v ta namen sestavila in vodila splošen seznam vseh jugoslovanskih trgovcev in industrijalev, bivajočih v Italiji in italijanskih, bivajočih v Jugoslaviji. Zbirala bo od trgovcev in denarnih zavodov obeh držav vse podatke, ki imajo kako važnost za razvoj trgovine in industrije; pospeševala bo študij vprašanj, tičečih se izmenjavo pridelkov med obema državama, urejevanja in pospeševanja prometnih zvez, proučevala bo vprašanja, ki se tičejo carinskih pristojbin in železniških tarifov ter vseh drugih pristojbin, ki obremenjujejo trgovino in industrijo. Zbornica bo proučevala gospodarsko-finančna vprašanja obeh držav in stavila oblastvom tozadevne konkretne predloge; pospeševala bo ustanavljanje vzorčnih razstav, agrarnih in industrijskih produktov in prispevala s vsemi močmi k ustanovitvi sejmov itd. Vodstvo zbornice bo po pravilih obstojalo iz: zborn. odbora, zbora in nadzorništva. Zborniški odbor bo sestavljen iz kvečjemu 20 članov, izmed katerih bo polovica italijanske in polovica jugoslovanske narodnosti, ne glede na njih državljanstvo. Odbor voli iz svoje srede predsednika, dva podpredsednika, tajnika in blagajnika. Glavna naloga zbornice bo torej obstojala v tem, da bo vestransko obveščala gospodarske kroge v Italiji in Jugoslaviji o vseh pomembnih gospodarsko-trgovskih pojavih v teh državah ter, da bo po svojih močeh pospeševala vpostavitve novih in poglobitev že obstoječih trgovskih stikov med Jugoslavijo in Italijo.

Odprava konkurza. — Konkurz, razglašen o imovini Josipa Deberška v Slovenjgradu, je po sklepu prisilne poravnave odpravljen.

Poletni urnik za trgovske obrate v Trstu. V Trstu se je začel izvajati glede odpiranja in zapiranja trgovskih obratov poletni urnik, po katerem se odpirajo trgovine ob 7.30 in zapirajo ob 20 uri. Urnik ostane v veljavi do konca septembra.

Industrija.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani. — Upravni svet Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani je imel dne 17. marca pod predsedstvom družbinoga predsednika g. dr. Karla Trillerja bilančno sejo. Iz bilančnega zaključka, predloženega upravnemu svetu, izhaja, da je imela družba v minulem poslovnem letu 3.478.672.46 Din čistega dobička napram 2.008.831.58 Din v letu 1922. Posamezne bilančne številke izkazujejo številčno uspešno napredovanje v poslovanju družbe ter je sklenil upravni svet predlagati obnemu zboru delničarjev, ki se bo vršil v petek dne 11. aprila ob 16. uri popoldne v posve-tovalnici ljubljanske kreditne banke, naj se izplača za leto 1923 11% dividendo napram 10% za leto 1922 in 8% za leto 1921. Družbina podjelja so proizvajala v letu 1923 skupaj papirja 852 vagonov, t. j. za 13.3% več kakor v prošlem letu in razen tega 239 vagonov celuloze, t. j. 4% več nego v prošlem letu ter 168 vagonov lesovine, t. j. za 12.8% več nego v prošlem letu. Prodajna organizacija se v minulem poslovnem letu izdatno razpredla in služi kot dokaz delazmožnosti družbinih obratov zlasti dejstvo, da se je za eksport izdelkov v Orijent dobro pripravilo pot.

Industrija v naši državi. — Po podatkih obrtnih nadzorništiev je obratovalo v letu 1923. v naši državi 7972 industrijskih podjetij, dočim jih je obrato-

Radi špedicijskih poslov, carinjenja, tarifiranja in vskladiščenja obrnite se na:

„BALKAN“ d. d. za mednarodne Transporte

ki ima podružnice v vseh večjih mestih naše države in afilijacije ter generalna zastopstva v vseh trgovskih centrih kontinenta.

Centrala v Ljubljani, Dunajska cesta 33.

Velika zaloga vsega
elektrotehničnega materiala
motorjev, svetilnih teles, gradnje
elektrarn, inštalacije
elektrotehnično podjetje
LEOPOLD TRATNIK
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 25.
Na debelo! Na drobno!

Stoji, stoji
Ljubljanca . . .
10. in 14. aprila 1924
priredi
Ljubljanski velesejem
v operi
MODNO REVUJO.
Predprojeza vslopnice pri dnevnih blagajni v operi.

10 krat dražje nego z ogljem

→ Stroški pri vporabi bencina

Vozi brez bencina!

Adaptiraj tvoj avto, traktor ali stabilni motor z patent.
„Hag-Generatorjem“
Prospekt in reference daje
Jugo-Hag
LJUBLJANA, Bohoričeva ulica 24
Telefon št. 560

→ Stroški pri vporabi oglja

NAZNANILO PRESELITVE

Družba „ZORA“
v Ljubljani obvešča svoje p. n. odjemalce, da se je preselila s 1. aprilom 1924 iz dosedanjih pisarniških prostorov na Dunajski cesti 33 (pri Balkanu) v nove prostore na

Kralja Petra trg št. 2
(prililje) nasproti sodnice, kjer sprejema celodnevno naročila. Telefon št. 534

Skladišče se nahaja pa na Martinovih cesti 32 med Kolinsko tovarno in tovarno za klej, kamor naj izvolijo p. n. odjemalci pošiljati svoje vozneke po blago ali pa vračati prazno posodo. Cenj. odjemalcem se najtopleje priporočamo za nadaljno naklonjenost in podelitev naročil z zagotovitvijo najsolidnejše postrežbe

Iščejo se intereseanti za licence sledečih jugoslovanskih patentov:
Št. 505 do 10. februarja 1917 na »Akumulator topline«.
Št. 570 do 26. februarja 1917 na »Ustroj u tvornicama sulliteceluloze u svrhu, da se omoguči obavljanje parenja kroz kratko vrijeme«.
Št. 456 do 18. januarja 1917 na »Uredjaj na z brzoparilnimi opremami snabdenih napravah za preogrevanje pare«.
Cenjene ponudbe na:
ing. Milan Suklje, patentni inženjer, Ljubljana, Butarjeva ulica št. 9.

AVTO

bencin, pnevmatika olje, masl, vse popravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi Jugo-Avto, d. z. o. z. v Ljubljani.

Kupujemo
na veliko in malo
in prosimo za ponudbe kakor tudi za takojšnja obvestila tako tudi za stalno liferacijo v pomladi in poletju za krompir, čebulo, vseh vrst zeljšč, jagode in vsa druga živila.
Prodavnica životnih namirnica
»Ekonomija«
Beograd, Poenkarova ulica, zgrada »Opera«. — Telegram »Imekoc«.

A. VICEL
Maribor, Glavni trg 5
Trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.
Na debelo! Na drobno!

Suho meso svinjsko:

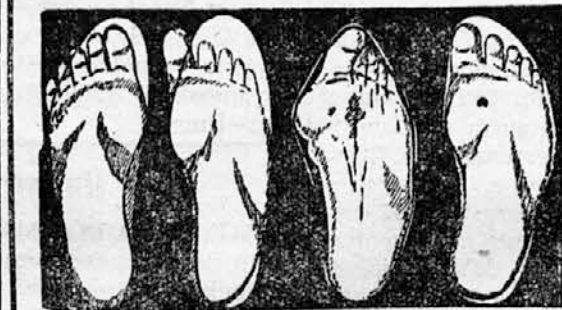
5 kg suhe plečke (Schultere) za 190 Din. — 5 kg suhe pansete ili hrebtenače za 200 Din. — 5 kg suhe šunke sa slaninom za 220 Din. — 5 kg suhe slanine za 200 Din. — 5 kg suhe glave i noge za 130 Din. — 5 kg salame za 160 Din.
Sve franco poštom uz pouzede razšilje Jos. Duchac, Pakrae, Slavonija.

Razširjajte „Trgov. list“!

Gradbeno podjetje
Ing. Dukić in drug
= Ljubljana =
Bohoričeva ulica 24

Edino zanesljiv in preizkušen je le prašek za pecivo in vanilin sladkor znamke „Adria“

TVRDKA A. VOLK
LJUBLJANA
Veletrgovina žita in mlevskih izdelkov
priporoča iz svoje zaloge vse vrste pšenične moke najboljših banaških mlinov, otrobe, koruzne in ajdove izdelke, kašo, ješprenj, nadalje pšenico, koruzo, oves, fižol in druge poljske pridelke.
Telefon štev. 449.
Brzjavlj: VOLK.
ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Franc Szantner
Ljubljana
Trgovina čevljev ter špeciialna tvrdka za ortopedična in anatomična obuvala. Sprejema vsa naročila za čevlje po meri in popravila

Perhavec & Valjak
Tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov, d. z. o. z.
Maribor
Izdelujemo točasno:
Chartreuse
Benediktinec
Alaš-kimovec
Jajčji-konjak
Vanilja
Grenčak (želodčni liker)
Vermouth
Marsala
Marsaletta
Malinov sok
Punč
Rum
Naši likerji, fina vina in sirupi so samo pristni, prvovrstni izdelki, iz najknejših zelišč izdelani in prekašajo vsako tu- in inozemsko konkurencu
ZAHTEVAJTE NAŠ CENIK!

Tvorniška zaloga vseh vrst gumbov, sukanca v klobčičih, igel in druge drobnarije
STJEPAN ZELENKO - ZAGREB
Telefon 13-31 (prej Ilca 11) Telefon 13-31
nahaja se zdaj Akademiki trg 8 (dvorišče)
Prodaja samo na debelo --- Tvorniške cene --- Solidna in hitra postrežba

Ivan Jelacčin
Ljubljana
Veletrgovina kolonijalne in špeciarijske robe
Zaloga sveže pražene kave mletih dišav in rudninske vode
Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

TEODOR KORN
LJUBLJANA
POLJANSKA CESTA ŠT. 3.
Krovci, stavbeni, galantejski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov.
Nepava st. elovodov. — Kopalniške in klosetne na pavi.
Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škalle) za konzerve.

Priporočamo:
Jos. Petelinc
LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme.
En gros!

Skladišče in zastopstvo pisalnih strojev
„UNDERWOOD“
nadalje karbon papirja, trake za vse sisteme. — Mali ročni „Underwood“ v kovčegu, praktičen za potovanje
„UNDERWOOD“, Zagreb
Mesnička ulica 1

MERAKL
barve, mastila, lake, klej, emajl, klt in zajamčeno čisti firnež najboljšje vrste nudi
MEDIĆ - ZANKL DRUŽBA Z OM. ZAV.
Ljubljana centrala
Maribor podružnica Novi Sad skladišče
Tvornice: Ljubljana - Medvode

JUGO EKSIM
Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.
Eksport LJUBLJANA Import
Vegova ulica 8
Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga mlina „UNION“ Osijek
TRGOVINA
s špeciarijskim, kolonijalnim, materijalnim blagom, dešajinimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno